

ב"ש 269/80 - מוחמד עבד אלמועטי ואח' נ' עומר נג'יב עלמי . פ"ד לה(2), 446.

הארכת מועד לבקשה להמשך הליך שהחלו בו הצדדים בכי"ש מחוזי בתקופה הירדנית
לתקציר - מאגר סביר
ב"ש 269/80

1. מוחמד עבד אלמועטי
2. אמין אלעלמי

נגד

1. עומר נג'יב עלמי
2. עבד-ראזק מוחמד יוסף עלמי
3. זולייחה שיהאבי

בבית המשפט העליון

[19.1.81 , 11.2.81 , 11.2.81]

לפני השופט ש' לוין

בקשה להארכת מועד על-פי תקנה 9 לתקנות הסדרי משפט ומינהל (רציפות הליכים אזרחיים, אכיפת פסקים והכרה במסמכים), תשכ"ט-1968.

א' אבו עטא - בשם המשיבים

המבקשים טענו לעצמם

ה ח ל ט ה

השופט ש' לוין

1. המבקשים טוענים, שעוד מהתקופה שקדמה למלחמת ששת הימים הם היו שותפים בבעלות עם המשיבים בנכס מקרקעין. בשנת 1973 הגישו המבקשים תובענה כנגד המשיבים לקבל מהם תשלום דמי שימוש בעד הנכס שתפסו, אך התובענה נדחתה, והוא הדין בערעור לבית המשפט המחוזי ובבקשת הרשות לערער, שהוגשה לבית המשפט העליון, ואשר נדחתה מן הטעם, שהמבקשים לא הוכיחו את

שיעור השכר הראוי, שהגיע להם: המ' 275/77. הלכו המבקשים והגישו לבית-משפט השלום בירושלים תובענה אחרת, בין השאר, לגבות מהם חלק מדמי השכירות, שהללו קיבלו משוכר, שלו השכירו את הנכס. שופט בית-משפט השלום המלומד סבר, שאין לו סמכות לדון בתובענה, כל עוד לא הוכחו המבקשים את חלקם בבעלות הנכס. לעניין זה קבע, ככל הנראה, הדין הירדני, שאין שותף בבעלות של מקרקעין יכול לתבוע דמי שכירות או שכר ראוי משותפו, כל עוד לא פורק השיתוף בין השותפים, או כל עוד לא נקבע חלקו של השותף התובע. אכן, אין חולקין על כך שהנכס הנדון נמצא בהליכי הסדר עוד מהתקופה הירדנית, וכי המבקשים הגישו תובענה מתאימה בגדר ההליכים האמורים, שלא הגיעה לסיומה עקב חילופי השלטון, שחלו בעטייה של מלחמת ששת הימים. בהיות הנכס בהליכי הסדר, ולאחר שמוסכם על הכול, שהליכי הסדר אלה נמשכים גם לאחר שנת 1967 (ראה מכתבו של פקיד הסדר המקרקעין מיום 18.2.80 וכן המ' (י-ם) 1856/73 בעקבות הדעה שהובעה בב"ש 110/73), החליט שופט בית-משפט השלום להעביר את הדיון בתובענה לבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו בבית המשפט לקרקעות.

ועוד לא מלאה סאת תלאותיהם של המבקשים; כאן הם נתקלו בטענה טרומית של המשיבים, שתובענתם הוגשה באיחור, שהרי מכוח תקנה 6 לתקנות הסדרי משפט ומינהל (רציפות הליכים אזרחיים, אכיפת פסקים והכרה במסמכים), תשכ"ט-1968, אין לדון ב"הליך אזרחי" כמשמעותו באותן תקנות, אלא אם הוגש לא יאוחר משנה אחת מיום תחילתן של התקנות, דהיינו, עד ליום 21.11.69. הנשיא התורן המלומד החליט להשהות החלטתו בטענה הטרומית כדי לאפשר למבקשים לפנות לבית המשפט העליון בבקשה להארכת המועד; זוהי הבקשה, בה נתבקשתי לדון היום, ובה הוסמכתי לדון על-ידי הנשיא.

2. לפי תקנה 9 לתקנות האמורות:

"(א) ביקש בעל דין להאריך מועד לענין תקנות 6 ו-8, בין לפני שתם המועד ובין לאחר שתם, יגיש את בקשתו לבית המשפט העליון, וידון בה נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שיקבענו לכך.

(ב) רשאי הנשיא או השופט להאריך את המועד האמור, אם ראה לעשות כך למען הצדק". להבדיל מדברי חקיקה אחרים, אין המבקש הארכה לפי התקנה האמורה צריך להצביע על קיומו של "טעם" או "טעם מיוחד" או "סיבה סבירה" לאיחור, אלא השיקול היחיד, שצריך לעמוד לנגד עיניי, הוא, האם יש צורך בהארכה למען הצדק.

אומרים המבקשים, שעד שהחלו בהליכים בשנת 1973, הם לא ידעו על הצורך לעתור להארכת המועד, וכשידעו, הם הניחו שהעניין יוסדר בבוא השלום בין ישראל למדינות ערב. כשכבר הם החלו לטפל בעניין זה, נתברר להם, שהמסמכים הנוגעים לתובענה היא מצויים בידי שלטונות ירדן, והללו מסרבים למסרם לידיהם. אכן, אילו ב"טעם מיוחד" היה מדובר, לא היה מקום להיעתר למבוקשם.

3. לא חלקו לפניי על כך שבמקרה דנן מדובר ב"הליך אזרחי" בגדר התקנות האמורות, ונראה הדבר, שאין חולקים אף על כך, שאם הארכה לא תינתן למבקשים, אם הדין עמם בטענותיהם העובדתיות, הם לא יוכלו לממש את זכויותיהם שבדין, ונמצאים המשיבים עושים שימוש בנכס מקרקעין שלמבקשים זכויות בו ומשכירים אותו, ועיניהם של המבקשים רואות וכלות.

ואם תמצי לומר, שהמבקשים יכולים להגיש גם היום תובענה חדשה בהליכי ההסדר הישנים, שעודם בתוקף, אין עוד כל ספק שייתקלו בטענה, שהללו איחרו את המועד. איני רואה כל סיבה לראות את הליכי ההסדר הישנים נעמדים עדיין בתוקפם ולא לאפשר למבקשים להמשיך בהליכים, שכבר הוחל בהם, או לנקוט הליך, שמשמעותו המעשית היא חידוש הליכים אלה (וכך התייחסו הפרקליטים לתובענה, התלויה ועומדת כעת לפני בית המשפט המחוזי). אכן, לו נוכחתי לדעת, שבידי המבקשים דרך חלופית נאותה לנקטה, למען יבואו זכויותיהם הלגיטימיות על סיפוקן, ייתכן שהייתי מגיע לתוצאה שונה.

קיצורו של דבר: נחה דעתי, כי בנסיבות המיוחדות של המקרה מחייב הצדק הארכת המועד, ולפיכך אני מחליט להיעתר לבקשה.

המשיבים ישלמו למבקשים את הוצאותיהם בסך 1,000 שקל.

ניתנה היום, ז' באדר א' תשמ"א (11.2.81).